

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 29 Kasım 2024
Sayı: 94

10/2104

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de engelli nüfusa ait sorunların tespiti, bağımsız yaşam hakkı ve fırsat eşitliğinin sağlanması amacıyla Anayasa’mızın 98. TBMM İçtüzüğü’nün 104. ve 105. maddeleri kapsamında Meclis Araştırması açılması konusunda gereğini saygılarımla arz ederim.
27.11.2024

ALİ KARABA
Işık Mv.

Gülcan Kış
Mersin Mv.
Gülcan Kış

Dr. Aylin YAMAN
Ankara Milletvekili

Talih ÖZCAN
Düzce Mv.

Orhan SOMER
Antalya Mv.

Tamer Ateş
Bolu Mv.

Cengiz UZUN
Mopla. Mv

Orhan SARIKAR
Bursa Mv.

Gizem ÖZCAN
Muğla Mv.

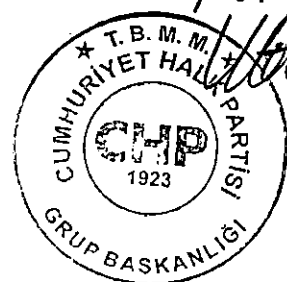
Nuri GILER
Kocaeli Mv.

Mehmet ÇETINKAYA
Hatay Mv.

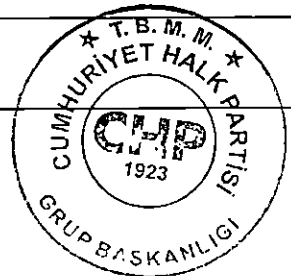
Ulaş KARASU
Sivas Mv.

Nermin YILDIZ Koca
Hakkari

Mustafa ERDEN
Antalya

MİLLETVEKİLİ ADI SOYADI	BÖLGESİ	İMZA
Yunus Emre	İstanbul	Yunus
Aykut Kaya	Antalya	Ak:
Deniz Demir	Ankara	Deniz Demir
Senker Sarı	Balıkesir	Senker
Ali Özünç	E. Mersin	Ali Özünç
Talat Dincak	MERSİN	Talat Dincak
Ercim Karakoz	Aydın Mu.	Ercim Karakoz
Burhanıy Bulut	Adana	Burhanıy Bulut
ALİ GÖKGEK	İSTANBUL	Ali GökgeK
Ahmet Barınçozan	Edirne	Ahmet Barınçozan
Ayhan BARUT	Adana	Ayhan BARUT

GEREKÇE

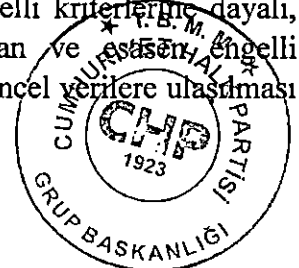
Ülkemizde engelli yurttaşlarımızın hakları, anayasa, yasa ve uluslararası sözleşmelerle güvence altına alınmış olsa da uygulamada birçok eksiklikle ve sorunla karşılaştığı açıktır. Engelli bireylere eğitim, istihdam, sağlık, erişilebilirlik ve sosyal güvenlik gibi alanlarda eşit fırsatlar sunulması, onların toplumsal yaşama daha aktif bir biçimde katılmalarının sağlanması gereklidir. Engelli haklarının iyileştirilmesi için toplumsal farkındalık, yasal düzenlemelerin güçlendirilmesi ve sosyal devlet anlayışının daha etkin bir şekilde uygulanması elzemdir. Tüm bu gereklilikler için, dünyadaki birçok örnekte olduğu gibi engelli bireylerin yaşam koşullarını, toplumsal entegrasyonunu ve karşılaştıkları zorlukları anlamak için yapılan araştırmalar büyük önem taşımaktadır. Ancak bugün Türkiye genelinde engelli bireylerin istatistiki bilgileri, en son "2011 yılı Nüfus ve Konut Araştırması" ile elde edilmiştir. Bu araştırmada, Dünya Sağlık Örgütü tarafından geliştirilen, kısaca ICF olarak bilinen (Uluslararası İşlevsellik, Engellilik ve Sağlığın Sınıflandırılması) ile uyumlu olduğu söylenen bir soru setinden faydalanılmış fakat bu sınıflandırma, 2011 yılından bu yana tam 7 kez güncellenmesine rağmen, ülkemizde hala 13 yıl öncesinin verileriyle devam edildiği görülmektedir.

Bu araştırmada 6 farklı engellilik (görme, işitme, konuşma, yürüme/merdiven çıkma/inme, taşıma ve tutma, öğrenme/dört işlem yapma/hatırlama/dikkat toplama) durumuna ilişkin sorular sorulmuş ve 3 yaş ve üzeri en az bir engeli olan nüfusun oranı tespit edilmiştir. Bu çalışmaya göre nüfusun %6,9'unun (o dönem için 4.876.000 kişi) en az bir engeli bulunmaktadır. (Kadınların %7,9'u, erkeklerin ise %5,9'u bir engelli olarak tespit edilmiştir). K ve E farkı, yaş arttıkça kadın yönünde artmaktadır. Engellilik durumuna göre bakıldığında, en büyük ağırlık, taşıma/tutma ve yürüme grubundadır. Bu grup, nedene yönelik açıklama sağlamamaktadır. Ayrıca 3 yaş üstü değerlendirme, doğuştan gelen bazı engellilik durumlarını da göz ardı etmektedir. Kısacası halen kullanımda olan Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca açıklanan engelli verileri güncel değildir, bu nedenle engelli çalışmaları net ve kanıta dayalı değildir.

Bir diğer engellilik araştırması, TÜİK'nun Türkiye Sağlık Araştırmasıdır. En güncel olan 2014-2019 yılları arasındaki, 15 yaş üstü vatandaşların genel sağlık durumu araştırmasında yer alan genel verilerdir. Burada genel yaklaşımla saptanan verilerde yaklaşık %15 oranında bir engellilik durumu gözlenmektedir. Bu verilerde de kadın engellilik durumu görme, işitme, yürüme ve öğrenmede erkeğe göre çok daha baskındır. Bu iki veri sistemine göre, nüfusun %7-15'i arasında değişen, kabaca %11'lik bir nüfusa karşılık geldiği düşünülen bir gruptur.

Bu aşamada bir diğer önemli nokta ise, 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş merkezli büyük depremlerin, ülkemizin güneydoğusunda ve bölgedeki birçok ilimizde büyük bir yıkıma yol açtığı gerçeğidir. Bu felaket, yalnızca can kayıpları ve maddi hasarlar değil, aynı zamanda fiziksel, psikolojik ve toplumsal açıdan engelli bireyler için de ciddi sonuçlar doğurmuştur. Depremler yurttaşlarımızın hem mevcut engellilik durumunu derinleştirmiş hem de yeni engellilik durumlarına yol açarak engelli bireylerin yaşamını bir kez daha derinden sarsmıştır, her alanda olumsuz etkilere yol açmıştır.

Engelli istatistiklerinin doğru ve güncel verilere dayalı olarak yenilenmesi; eğitim, istihdam, sosyal yardım ve özlük hakları gibi alanlarda engelli bireylerin yaşamlarını iyileştirmeyi amaçlayan tüm politikaların temelini oluşturacaktır. Uluslararası engelli kriterlerine dayalı, engelliler için savunduğumuz bağımsız yaşam hakkını temel alan ve esasen engelli istatistiklerinin yenilenmesi ve bu alanda daha sağlıklı, kapsamlı ve güncel verilere ulaşılması

hedefini gözeten, TBMM bünyesinde bir Araştırma Komisyonunun kurulması oldukça önemli bir adım olacaktır.

Bu nedenle, Türkiye'deki engelli bireylerin karşılaştığı sorunların araştırılması, sosyal devlet bağlamında sunulan hizmetlerin yeterliliği ve erişilebilirlik konularında eksikliklerin tespiti ve engelli nüfusa yönelik veri ihtiyacının karşılanması amacıyla ve bu alanlarda yaşanan sorunların açığa çıkarılarak nitelikli çözüm önerilerinin oluşturulması için Anayasa'mızın 98. TBMM İktüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri kapsamında Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve talep ederiz.

